

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen alueellinen sosiaali- ja terveystalvelujen järjestämissuunnitelma vuosille 2024–2027

Kunnanhallitus 15.04.2024 § 67
102/00.04.01.03/2024

Julkinen

Valmistelija Kunnanjohtaja Henri Tanskanen

Asian tausta Pohjois-Karjalan hyvinvointialue on pyytänyt lausuntoa Alueellisesta sosiaali- ja terveystalvelujen järjestämissuunnitelmasta vuosille 2024–2027 joka koskettaa Juuan ja Nurmeksen sosiaali- ja terveystalvelujen järjestämistä (liitteenä).

Juuan kunnan lausunnon asiasta on laatinut hallintosäännön nojalla kunnan hyvinvointilautakunta, joka on antanut oheisen lausunnon (liitteenä). Hyvinvointilautakunnan kanta on, että hyvinvointialueen tulee palauttaa asiaan valmisteluun aluehallituksesta. Keskeisenä huomiona on se, ettei hyvinvointialue voi vedota resurssipulaan rajoittaen samalla kansalaisten perustuslaissa suotuja perusoikeuksia. Tältä osin huomio on aiheellinen, esimerkiksi kunnat eivät voi opetusta, varhaiskasvatusta ja muuta lakisääteistä toimintaa suunnitellessaan vedota resurssipulaan ja karsia palveluita. Eduskunnan oikeusasiamies ja valtioneuvoston oikeuskansleri ovat laillisuusvalvontakäytännössään toistuvasti puuttuneet tältä osin kuntien ja muiden julkisyhteisöjen toimintaan.

Hyvinvointilautakunta on lisäksi mm. edellyttänyt aikuisten hammashoidon järjestämistä myös jatkossa Juuassa. Huolta on herättänyt etenkin pitkät välimatkat ja väestön matala osaaminen digiasioissa.

Nurmeksen kaupunki on antanut myös liitteenä olevan lausunnon. Yleisesti ottaen lausunto on melko kriittinen järjestämissuunnitelmaa suunnitelmaa koskien.

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta on puolestaan antanut oman lausuntonsa käsillä olevaan asiaan. Asiasta on jouduttu äänestämään (4-4). Neljä jäsentä on katsonut, että kokonaisuudessaan vaikutukset suunnitelman osalta ovat kielteisiä.

Järjestämissuunnitelma pohjautuu Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen aluevaltuuston päätökseen 22.6.2023 § 44. Päätös koskee Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen palvelustrategiaa vuosille 2023–2038. Asiasta on tehty useita aluevalituksia, eikä aluevaltuuston päätös ole saanut lainvoimaa.

Hyvinvointialueen keskeisenä perusteena valituksen hylkäämiselle on ollut se, että aluevaltuuston päätös on ollut valmistelua ja varsinaisen asiaratkaisun tekee toimiva johto. Kuntalain näkökulmasta edellä kuvattu menettely, jossa valtuusto toimii valmistelevana toimielimenä viranhaltijoille tai alemmalle toimielimelle ei ole mahdollista. Toisaalta asiassa on ymmärrettävä Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen näkemys siitä, ettei hyvinvointialueiden osalta ole oikeuskäytäntöä. Toisaalta mikäli asia katsottaisiin valmisteluksi, aiemmin tehtyt valmisteluvaiheen menettelyvirheet eivät katoaisi vaan siirtyisivät sellaisenaan aluehallituksen tulevaan päätökseen.

Juuan kunta on huhtikuussa 2024 antanut Itä-Suomen hallinto-oikeudelle tiedot niitä kuluja koskien, joita kunnalle on kertynyt aluevalitusta koskien. IsHaO antaa päätöksensä valitukseen kevään aikana ja tuossa päätöksessä

se ottaa myös kantaa oikeudenkäyntikuluihin. Mikäli aluevaltuuston päätös kumotaan, asia palautuu uuteen valmisteluun kokonaisuudessaan. Käytännössä menisi useita vuosia, kunnes Pohjois-Karjalan hyvinvointialue saisi palveluverkkoa koskevan linjauksen voimaan. Näin lähellä hyvinvointialuevaaleja, aluevaltuusto tuskin kerkeisi käsitellä asiaa talvella-keväällä 2025.

Juuan kunnan hyvinvointilautakunta on varmuuden vuoksi antanut lausuntonsa palveluverkkosuunnitelman alaista järjestämissuunnitelmaa koskien. Hallinto-oikeus ei ole lausunnon määräpäivään mennessä antanut päätöstään. Mikäli aluevaltuuston päätös pysytetään, Juuan kunnan on harkittava muutoksenhakua korkeimpaan hallinto-oikeuteen mm. ennakkopäätöspäätösteella.

Mitä tulee järjestämissuunnitelmaan, aluehallituksen käsiteltäväksi menossa oleva asia nykymuodossaan sisältää menettelyvirheitä, mikäli asiaa tarkastelee hallintolain, hyvinvointialuelain tai Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen omasta hallintosäännöstä käsin. Kunnanhallitukselle annetaan yksityiskohtainen katsaus näistä seikoista kokouksessa.

Mikäli tuleva aluehallituksen päätös alistetaan muutoksenhakumenettelyyn, päätös todennäköisesti kumoutuu eikä se täten saavuta lainvoimaa. Haastavimmassa tapauksessa hyvinvointialueella ei olisi lainvoimaista palveluverkkosuunnitelmaa eikä järjestämissuunnitelmaa.

Hyvinvointialue olisi juridisesti erikoisessa tilanteessa, eikä tilanne olisi kenenkään intresseissä. Toisaalta kuntalain 39 §:ssä säädetään, että kunnanhallituksen tulee ajaa kunnan etua.

Juuan kunnan intresseissä olisikin hyvässä yhteistyössä neuvotella alueen väestölle sopiva ja esitettyä suunnitelmaa parempi ratkaisu Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen kanssa. Nämä neuvottelut tulisivat kuitenkin käydä hyvinvointialuelain hengessä ja ennen sitovien päätösten tekoa.

Esittelijä	Kunnanjohtaja Tanskanen Henri
Päätösehdotus	Esitän kunnanhallitukselle, että se katsoo saaneensa hyvinvointilautakunnan lausunnon päätöksen tiedoksi ja käy keskustelun mahdollisesta muutoksenhausta järjestämissuunnitelmaa koskien.
Perustelut	Edellä esitetyt
Sovellettavat säädökset	Kuntalain 39 §
Päätös	Hyväksyttiin.